

Oblast 28a

Popis trasy č. 28a Doprava na kole

Žacléř → Lampertice → Křenov

K výletovému okruhu Žacléř, Lampertice, Křenov zvolíme-li cestu na kole přibude ještě cesta přes Babí do Žacléře. Celkem pak ujedeme dosti zvlněným terénem 45km.

Žacléř	Okres Trutnov	PSC 542 01
výměra ha: 2182	obyvatel: 3613	německý název: Schatzlar
		Nadm. výška: 612

Žacléř leží na úpatí Žacléřského hřbetu a je tak jedinou východní branou nejvyšších českých hor - Krkonoš. Vrchol Rýchor s Rýchorskou boudou a úžasně krásy Rýchorského pralesa jsou jedním z posledních míst v Krkonoších, kde naleznete klid a neporušenou panenskou přírodu.

Farní kostel Nejsvětější Trojice, někdejší zámek. Loretánská kaple je z let 1750-60. Mariánský barokní sloup kaple sv. Anny v Prkenném Dole. Turistické prohlídky zrušeného hlubinného uhelného dolu. Městské muzeum s expozice hornictví a historii města.

Panství patřilo v letech 1591-1622 slezskému panovnickému rodu Cetryell z Kariše. Jeho obyvatelé se tehdy hlásili k evangelickému vyznání. Vítězství Habsburků na Bílé hoře znamenalo zlom. Takřka polovině šlechtických rodin (680 obviněných, kteří stáli na straně protivníků) zabavil císař Ferdinand II. celkem 115 panství a statků v hodnotě 58 milionů kop grošů. Přes Žacléř odešel 4. února 1628 J. A. Komenský. Žacléřské panství vlastnila r. 1622 Marie Magdalena Trčková z Lípy. Když Adama Erdmana Trčku zavraždili v Chebu, připadl majetek jeho otci Janu Rudolfovi Trčkovi z Lípy. Po jeho smrti v r. 1634 bylo jmění zabaveno královskou komorou. Městečko se v té době nazývalo Berenstan. 1.3.1635 a 15. 7. 1636 se císařským výnosem ujali Panování nad statky Žacléře a Žireč jezuité noviciátního domu u sv. Anny ve Vídni. Práva zde po přidělení panství jezuitům začal vykonávat pater superior "in residentia Schurtz et Schatzlari", vlastním jménem Josephus Wiplinger. V r. 1642 povolil císař Ferdinand III. tři výroční trhy. Na obyvatelstvo zdecimované válkou, nedostatkem potravin a nemocemi asi pěkný pohled nebyl. Švédové městečko v r. 1645 naposled vyrabovali a vypálili zámek. Přesto jezuité tehdy založili Urbář panství. Nově byly vyměřeny pozemky, ustanovena všechna práva majitelů panství. Dokončen byl r. 1647 (dnes je uložen ve státním oblastním archivu v Zámrsku). Urbář obsahuje soupis finančních poddanských platů, závazná práva, právo soudní a daňové. R. 1648 je podepsán vestfálský mír a končí třicetiletá válka. Jezuité mohou začít plně působit, ale r. 1651 se obyvatelé městečka, převážně evangelíci, proti nim vzeprou. Situace se postupně uklidňuje, reformy jdou však pomalu. R. 1677 dali tovaryši přestavět zchátralý dřevěný kostel na kamenný, r. 1690 zřídili pivovar. V té době již pracují v Prkenném Dole a Křenově papírny a v Bobru sklárna. Kolem r. 1700 bylo na Žacléřsku v provozu deset vodních mlýnů. Dolovalo se černé uhlí. R. 1703 založili jezuité obec Rybníčky. Na začátku dvacátých let 18. století se rozhodli zbudovat na náměstí mariánský sloup. Práci svěřili Jiřímu Františku Pacákovi. Je zřejmé, že jezuité byli s kvalitou práce J. F. Pacáka spokojeni, neboť mu v r. 1732 zadali výzdobu hlavního oltáře a výzdobu vstupního portálu do kostela. V témže roce postavili jezuité blízko kostela a fary školu. Je zřejmé, že chtěli dostát svému poslání vyučovat. V roce 1750 obnovili a přestavěli zámek. 8. září 1735 dosadil pater superior do čela obce Antona Bocka. Městské radě bylo dáno na srozuměnou: Nesud'te podle vzhledu nýbrž podle práva." Na území panství zbylo z let 1635-1773 množství sakrálních, převážně kamenických prací, od náhrobních kamenů zasazených do zdí kostela nebo fary až po boží muka rozmístěná podél starých cest. V r. 1741 začíná období slezských válek. R. 1756 začíná období sedmileté války. Opět je zde nakvartýrované vojsko a na Žacléřsku se bojuje a přicházejí nemoci. 2. července 1766 navštívil císař Josef II. Východní Čechy včetně Žacléře, aby zhlédl škody způsobené válkou. Období působení jezuitů se chýlí ke konci. V době zrušení jezuitského řádu r. 1773 měli jezuité v českých zemích 32 sídel, na nichž žilo 1 071 členů řádu. Jezuité panovali v Žacléři a okolí více než 130 let. Po jejich odchodu převzal panství studijní a náboženský fond v rámci c. k. státních statků. Kdyby do epochy jezuitů nezasáhly tři slezské války, snad by Žacléřští poddaní vzpomínali na toto panování v dobrém, neboť z té doby pochází rčení "Pod biskupskou berlou se dobře žije".

rozhledna, výhled	Náprstník	
Žacléř -květena Rýchor		
kříž kamenný	Rýchory_Bílýkříž01	N:50°39'35.38",E:15°53'43.254" nmv 76
Rýchory - Bílý kříž na cestě ze Žacléře k Rýchorské boudě. Kamenný kříž s porculánovým korpusem, který má uražené nohy. Na středovém podstavci reliéf s postavou ženy. Pod ním kartuše s jménem Maria. Text zpredu již málo zřetelný. Vzadu renovirt 1934. V roce 2006 byly zahájeny restaurátorské práce.		
kříž kovový	Rýchory_Vízov01	N:50°40'11.083",E:15°52'23.236"
Vízovský podstavec křížku u Hubertusu zrestauroval a osadil novým křížkem Petr Beneš s kolegou.		
kříž kovový	Rýchory_Žacléřskýkříž01	N:50°39'44.887",E:15°51'35.889"
Rýchory - Žacléřský kříž z r. 1804. Nechal jej vztyčit J. Polz ze Suchého Dolu z vděčnosti za vyhraný soudní spor, který se projednával až v Praze. Zrestaurován byl koncem 20st. Milanem Lukešem z Vrchlabí z prostředků rodáků.		
kříž kovový	Žacléř_ČenáVoda01	
Černá Voda - kříž u cestníku na odbočce na Růžový palouček. Podstavec křížku stojí na mlýnském kamenu.		

podstavec

Žaclěř_ČenáVoda02

Černá Voda - podstavec křížku 150m vlevo od cestníku na odbočce k Růžovému paloučku. Na podstavci je vytesána otevřená kniha s textem: Gelobet sei Jesus Christus. Erichet zur Ehre Gottes von Franziska Kallner. Vzadu letopočet 1902.

---

socha kamenná

Žaclěř_ČenáVoda03

Černá Voda - socha sv.Anny. Ze silnice Žaclěř - Královec 50m pod odbočkou k dolu Jana Švermy odbočíme vlevo z hlavní silnice přes železniční trať a napojíme se na modrou turistickou značku. Po 200m u cestníku odbočíme levé k Růžovému paloučku, po 300m u domků vidíme sochu sv. Anny, kterou tady roku 1765 nechal postavit rychtář za to, že osada Černá Voda byla uchráněna od válečného utrpení. Z předu jsou iniciály onoho rychtáře J.G.F. Na zadní straně podstavce se dovíme celé jeho jméno.

---

kříž kovový

Žaclěř_ČenáVoda04

Černá Voda - litinový křížek. V rovném směru od cestníku na modré značce rovně asi po 300m vlevo je křížek s textem na podstavci: Gelobet sei Jesus Christus. Na spodním podstavci švabachem Gerner Vinger Schwarzerwasser No.37 im Jahre 1889.

---

svržený-spaldý obj.

Žaclěř_ČenáVoda05

Černá Voda - spaldý postavec křížku. Asi 100m od předešlého křížku leží vlevo mezi křovím podstavec čelní stranou vzhůru. Text: Gelobet sei Jesus Christus.

---

pomník-památník

Žaclěř_ČenáVoda06

Černá Voda - památník obětem války 1914-18. U prvního domku části osady Černá Voda památník. Mezi dvanácti uvedenými jmény jedno jméno české.

---

kříž kamenný

Žaclěř_ČenáVoda07

Černá Voda - kamenný kříž z novější doby. U prvního domku části osady je křížek, přední text má smytý.

---

pomník-památník

Žaclěř_ČenáVoda08

Černá Voda - Růžový palouček. Ze silnice Žaclěř - Královec 50m pod odbočkou k dolu Jana Švermy odbočíme vlevo z hlavní silnice přes železniční trať a napojíme se na modrou turistickou značku. Po 200 u cestníku odbočíme levé, po 300m u domků vidíme sochu sv. Anny. Odtud je to už jen pár kroků k Růžovému paloučku, ležícímu přímo na hranici s Polskem, kde je umístěn památník na dobu a především osobu učitele národů J.A.Komenského, který se v těchto místech r.1628 loučil s rodnou českou zemí na své cestě do polského Lešna, aby se už nikdy do Českého království nevrátil. Z pomníčku někdo odcizil pamětní měděnou desku, obnovenou z jiného materiálu. Zajímavostí tohoto místa je, že právě tudy vedla nejstarší stezka popisované oblasti, která pravděpodobně spojovala Prahu s Vratislaví. Již v r.1003 prý tudy vstupoval do Čech německý císař Jindřich II., r.1110 údajně touto stezkou prošel Boleslav Krivoústý, r.1424 tudy vedla spanilá jízda husitů do Slezska, za třicetileté války r.1634 tudy Švédové vpadli do Čech, 21.června 1866 si tady na hranicích předaly hlídky pruské a rakouské armády dokumenty o vyhlášení války.

---

pomník-památník

Žaclěř_ČenáVoda09

N:50°40'57.377",E:15°55'1.659"

Černá Voda - poblíž Růžového paloučku je nevelký památníček ve vrcholu zakončený malým kovovým křížkem, kerý nese cedulku s text: Unferen Toten und Opfen der Kriege von 1741 - 1778.

---

kostel

Žaclěř01

Žaclěř - kostel Nejsvětější Trojice.

Původní kostel byl celodřevěný. Po příchodu jezuitů v období rekatolizace byl r. 1677 položen základní kámen nového původně renesančního kostela, který postupně do r.1732 nabýval již dnešní barokní podoby. Plastická výzdoba oltářů z let 1739-60 je od J.Pacáka. Pravděpodobně je jeho dílem i střední portál zdobený mraky, anděly a Božím okem. Barokní obnova kostela i dalších objektů z této doby je zásluhou jezuitů žijících v někdejším zámku. Loretánská kaple přistavěná k jižní části kostela je z let 1750-60. V roce 1782 kostel Nejsvětější Trojice vyhořel. Požár zničil faru, školu a ještě dalších patnáct obytných domů. Stopy onoho požáru jsou patrné ještě na kostelních lavicích. Kostel byl opraven v letech 1794-95 do současné podoby. Kostelní věž po požáru již nebyla obnovena do původní podoby a až v roce 1818 byla dostavěna do současné podoby. Dříve byla nižší. V zimních bouřích 1881 a 1882 se kopule věže silně poškodila a hrozilo nebezpečí jejího zřícení. Oprava věže byla dokončena 21.9.1882 s pozlacením bání, do které byly vloženy pamětní listiny. V roce 1912 byl kostel nově zastřešen, avšak proti původní čistě stylové mansardové konstrukci již konstrukci ploší pokryté lepenkou. Krytina pozinkovaného falcovaného plechu je z 50.let min století. Původní varhany z r. 1892 pocházely z dílny Johana Kaufmanna z Vídně. V r. 1902 byly pořízeny nové již pneumatické varhany z dílny bratří Riedlů z Jägerndorfu. Stroj obsahuje 22 vnějších registrů, 10 skupin, 2 manuály a pedál. V r.1930 byl k varhanám opatřen ventilátor. Zvon z r.1784 je zavěšen ve věži kostela na dřevěné konstrukci. Průměr zvonu 900mm výška 700mm. Zvon s reliéfním pruhem akantů a andílků. Na plášti je reliéf Piety v obdélném medailonu (240x160) a dvouřádkový nápis: NOS CUM PROLE DIA BENEDICAT VIRGO MARIA(1.řádek) FUSA ANNO 1784 MENSSE DIE 15.MAI J.CH.S.“ (2.řádek) Poslední vnitřní generální restaurace kostela z roku 2000 byla provedena za patera Jaroslava Štancla a kostelníka Františka Salwendera. Restaurací prošel veškerý mobiliář : hlavní oltář se sochami P.Marie Lurdské, sv. Josefa, sv. Jan Nepomuckého, kazatelna s plastikami, Boží hrob. Boční oltáře: Kalvárie, Všech svatých, sv. Anny, sv. Antonína, hlavní kříž.

---

socha kamenná	Žaclěř02	
Žaclěř - socha Božského srdce za kostelem.		
přírod. a tech. zajímavosti	Žaclěř03	
Žaclěřské náměstí.		
sloup kamenný	Žaclěř04	
Žaclěř - Mariánský sloup z roku 1725 se sochami jezuitských světců nechali postavit na Rýchorského náměstí místní jezuité tehdejší vlastníci města. Kult uctívání Panny Marie byl významným prvkem řádu jezuitů. Práci svěřili Jiřímu Františku Pacákovi ze St. Rokytníka. Sloup má trojúhelníkový půdorys. V jeho čele je zakladatel řádu sv. Ignác. Nad ním pak do dalších světových stran hledí sv. Dominik, sv. Jeroným v širáku a se lvem pod nohama a sv. Bernard. Trojboký obelisk je zakončen sochou Panny Marie s bohatě vyláčeným šatem. Vynikající barokní sochařská práce je dodnes dominantou Rýchorského náměstí.		
sloup kamenný	Žaclěř05	N:50°39'53.443",E:15°54'8.863"
Žaclěř - socha sv. Antonína Paduánského vyzdvížená na sloupu stojí cestou do Bobru kolem továrny Keramtech. Na podstavci reliéf planoucího srdce a iniciály IHS. Texty na sloupu: S Antoni ora pro nobis. A.M. Anno 1770 W.T. D31 mei. Ze zadu Opraveno 1993 nákladem Lothar Kammel. (Pan Kammel bydlel do roku 1946 než byl odsunut v domě proti pomníčku, nyní architektem).		
kříž kovový	Žaclěř06	
Žaclěř - v místě označeném v mapě Na popravisti je nový hřbitov par metru za ním litinový křížek. Na podstavci reliéf P. Marie a text: Aus dan Kbaren Liebe deß erwigern Limbe gerveiht. 1832.		
boží muka	Žaclěř07	
Žaclěř - podstavec křížku před novým hřbitovem.		
socha kamenná	Žaclěř09	
Žaclěř - socha sv. Floriána u silnice hned za náměstím. Podstavec s letopočtem 1876 a textem: Gott verschone mit der strae des feuer ....dir für eitte des h. Florian. Gesttet von E.... Breuer.		
zámek	Žaclěř10	
Žaclěř - zámek jehož předchůdcem byl raně gotický hrad, asi z roku 1300 jako královský. Za husitských válek byl oporou Slezanů v bojích s kališnickými vojsky. V roce 1523 hrad dobyla a pobořila zemská hotovost jako sídlo loupeživého pána. Porději obnovený hrad byl vypálen Švédy. Ke konečné obnově došlo až za jezuitů kolem roku 1700. Současný stav je z konce 19. století. Dlouhá léta byl nevyužitý a bez obnovy by se brzy proměnil ve zříceninu. Dnes je však již po rekonstrukci, z počátku 90.		
socha kamenná	Žaclěř11	
Žaclěř - reliéf císaře Josefa II. Ve středu náměstí stojí jednoduchý pomníček z hrubě opracovaného kamene, který nese reliéf. Po mnoha letech se sem opět vrátil Josefa II.		

Lampertice

výměra ha: 584

obyvatel: 454

Okres Trutnov

německý název: Lampersdorf

PSC 542 04

Nadm. výška: 504

Lampertice jsou obec ležící pod zalesněnými kopci nedaleko polských hranic. První písemná zpráva 1521. V jejím sousedství je důl na černé uhlí. Svého času živil přes tisícovku obyvatel nejen z Lampertic. Uhlí se tu těžilo od r. 1796 do 90. let 20. století. To, co bylo dříve pro obec požehnáním, se dnes změnilo v její prokletí. Ve štolách staletého dolu je zazděn přízrak toxických látek. Lampertičtí se jen modlí, aby se nedostal ven.

Další významné stavby: Kostel Nanebevzetí Páně přestavěný v letech 1906-11. Domov důchodců, který tu byl jako chorobinec již roku 1910.

kostel	Lampertice01	
Jednolodní kostel Nanebevzetí Páně z roku 1840. Přestavěný v letech 1906-11.		
socha kamenná	Lampertice08	
Socha Panny Marie ve stráni proti kostelu. Errichtet von Hainrich und Maria Kirsch im J. 1922		
hřbitov	Lampertice09	
Hřbitov s pomníčky.		
přírod. a tech. zajímavosti	Lampertice13	
Modrá prosklená skříňka na sošky na sloupovitém podstavci.		

kříž kamenný

Lampertice14

Lampertice - pískovcový jetelový kříž u jednoho z posledních domů na konci obce u odbočky na Žacléř. Na nejnižším podstavci bílá mramorová deska s modlitbou. Z předu dole text: Ertichtet vom Anton und Maria Pohl 1897.

---

podstavec

Lampertice15

Podstavec křížku kousek od starého opuštěné fabriky čitelné jméno Theresa Hoffmann im Jare 1868.

---

smírčí kříž

Lampertice16

N:50°39'52.0', E:15°57'02.9', X: 56 15

Lampertice - pískovcový kříž s negativním reliéfem středověkého meče na čelní straně.

Kříž stojí u silnice, nedaleko kostela blízko mostku přes potok k hotelu De Tulp, přestavěného z bývalé školy.

Legenda: Kříž původně stával ve stráni na druhé straně silnice. V tomto prostoru byl dle pověsti zabit švédský důstojník, který svedl místní dívku. Rozměr: 118 x 85 x 18 cm, nadm.výška: 486,

---

Křenov

Okres Trutnov

PSC 542 01

německý název: Krinsdorf

Obec leží 3 km jihovýchodně od Žacléře. Je rozdělena Hoferovou výšinou na dvě části - malý Křenov a velký Křenov. Nynější název Křenov se užívá od r.1945 po několik měsíců do r. 1945 též Zelenkov. Nové jméno voleno podle územního názvu Na Krzenowie dochovaného na staré něm. mapě katastru. Pěstování křenu dosvědčují i místní něm. pamětníci. Z historie je známo, že v r. 1599 vlastnilo Křenov město Trutnov a to v r. 1692 obec prodalo i s poplužním dvorem a dvěma mlýny žacléřským jezuitům . V r.1846 postavil učitel V.Patzak jednopodlažní školu později přistavěnou o druhé patro tím se stala dvoutřídkou. V sousedství školy stojí kaple z r.1880. Škola i kaple stojí ve velkém Křenově. Starší kaple v Malém Křenově - z r. 1838 se nedochovala. Kaple ve velkém Křenově byla nedávno opravena, krajany žijící nyní v SRN.

---

kříž kovový

Křenov01

Křenov - litinový křížek na podstavci s textem psaným švabachem: Gelobet sei Jesus Christus. (Pochválen Ježíš Kristus). Na rozcestí v Křenově odbočit vpravo na Velký Křenov .

---

socha kamenná

Křenov02

Křenov - socha Jana Nepomuckého u čp. 76 již dost narušená. Text na podstavci již nečitelný. Dochoval se jen letopočet 1871. Je-li to rok postavení nebo renovace těžko říci.

---

kaple

Křenov03

N:50°38'6.481",E:15°55'40.611"

Křenov - kaple obnovená za spoluúčasti bývalých německých osídlenců. Kaple je zasvěcená u nás málo obvyklému světcí biskupu Donátovi. Zbudována r.1880.

Zadarský biskup sv. Donát žil na přelomu 8 a 9 století jako účastník franckého poselstva do Byzance, získat souhlas byzantského císaře Nicefora I. a mohl si odvést ostatky svaté Anastázie. Biskup Donát po svém návratu uložil Anastáziiny ostatky v kostele sv. Petra v Zadaru, který byl vysvěcen na kostel sv. Anastázie. Později pak postavili novou baziliku, kam byly její ostatky přeneseny. Svatý Donát, snad ochránce pastýřských stád i ochránce proti živelným pohromám a problémům nadýmání.

---

podstavec

Křenov04

N:50°38'25.705",E:15°55'23.145"

Křenov - podstavec křížku s textem Gelobet sei Jesus Christus. Stojí mezi dvěma stromy na vrcholu kopce proti kapli.

- - - *Konec sestavy* - - -